2024ལོའི་ཟླ་12ཚེས་29 ཕྱོགས་བསྡུས་གསར་འགྱུར། པར་ངོས་འདིའི་འགན་འཁུར་རྩོམ་སྒྲིག་པ།ཨོ་རྒྱན་ཚེ་རིང་། རེས་གཟའ་ཉི་མ། 3

ལྷ་སའི་མཉམ་འདྲེས་སྨྱན་སྦྱོར་ལྟེ་
གནས་སུ་གནས་ཚུལ་འབྱོར་གསལ། ཚེས་26
ཉིན་གྱི་ཕྱི་དྲོར། སིང་ཀ་ཕོར་ནས་ལྷ་སར་བཏང་
བའི་གནམ་གྲུ་ཐོག་མ་དེར་བསྡད་པའི་ཡུལ་སྐོར་
བ་ལྷ་སའི་གོང་དཀར་རྒྱལ་སྤྱིའི་གནམ་ཐང་དུ་
འབྱོར་ནས། ཁོང་ཚོས་གངས་ལྗོངས་ཀྱི་གནའ་
གྲོང་སྟེ། གནས་མཆོག་ལྷ་སར་ཡུལ་སྐོར་བྱེད་
འགོ་བརྩམས་པ་རེད།
“སྐུ་ཉིད་ལྷ་སར་ཕེབས་པར་དགའ་བསུ་
ཞུ། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས”ཞེས་པའི་བསུ་བ་ཞུ་
བའི་སྒྲའི་ཁྲོད། སིང་ཀ་ཕོར་ནས་ལྷ་ས་བར་
འཕུར་བའི་དུས་གཏན་གནམ་གྲུ་ཐོག་མ་དེ་བདེ་
བླག་ངང་ལྷ་སར་འབྱོར་ཞིང་། ཡུལ་སྐོར་བ་
གནམ་ཐང་བབས་ཚུགས་ནས་ཐོན་སྐབས། ལྷ་
ས་གྲོང་ཁྱེར་རིག་གནས་ཡུལ་སྐོར་ཅུས་ཀྱིས་སྒྲིག་
འཛུགས་བྱས་པའི་བསུ་བ་ཞུ་མཁན་ཚོགས་པས་སྤྲོ་
བ་ཆེན་པོས་ཐག་རིང་ནས་ཡོང་བའི་སྐུ་མགྲོན་
ཚོར་དཀར་གཙང་གི་མཇལ་དར་ཕུལ་ཏེ། བསུ་
བ་ཞུ་བའི་མཛད་སྒོ་གཟབ་རྒྱས་ངང་སྤེལ་བ་
རེད། སིང་ཀ་ཕོར་ཧྭ་ཡུན་ཡུལ་སྐོར་ཚད་ཡོད་
ཀུང་སིའི་ཏུང་ཧྲི་ཀྲང་ལི་ལེའང་དབྱིས། ང་ཚོས་
ད་རེས་སིང་ཀ་ཕོར་གྱི་ཡུལ་སྐོར་བ་30ཙམ་སྒྲིག་
འཛུཊ་བྱས་ཏེ། ནུབ་རྒྱུད་མཁའ་འགྲུལ་གྱི་གནམ་
གྲུར་བསྡད་ནས་ལྷ་སར་ཡོང་བ་ཡིན། ཚང་མས་
ཧ་ཅང་དགའ་པོ་བྱེད་ཀྱིན་འདུག ལྷ་ས་ནི་སྐྱེ་འགྲོ་
ཀུན་གྱི་རེ་སྨོན་བྱེད་ས་ཡིན་པས། ཡུལ་སྐོར་བ་དེ་
བས་མང་བ་ལྷ་སར་ཡུལ་སྐོར་དུ་ཡོང་རྒྱུའི་རེ་བའང་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་བཤད།
ཉེ་བའི་ལོ་ཤས་རིང་། ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་
གྱིས་ཡུལ་ཁོངས་ཡུལ་སྐོར་འཕེལ་རྒྱས་གཏོང་བའི་
ལས་དོན་གཏིང་ཟབ་སྤེལ་ནས་ཡུལ་ཁོངས་ཡུལ་
སྐོར་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་པ་མགྱོགས་མྱུར་བཏོད་
ཅིང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་ཡུལ་སྐོར་གྱི་དམིགས་སའི་གྲོང་
ཁྱེར་ནུས་ཤུཊ་ཡོད་རྒུས་བཏོད་པ་རེད། 2024

ལོའི་ཟླ་དང་པོ་ནས་ཟླ་བཅུ་གཅིག་པའི་བར་ལྷ་ས་
གྲོང་ཁྱེར་གྱིས་རྒྱལ་ཁབ་ཕྱི་ནང་གི་ཡུལ་སྐོར་བ་མི་
ཐེངས་ཁྲི་4225.55ལ་སྣེ་ལེན་ཞུས་པ་དེ་དུས་
མཚུངས་ལས་བརྒྱ་ཆ་13.7འཕར་བ་དང་།
ཡུལ་སྐོར་གྱི་སྤྱིའི་ཡོང་འབབ་སྒོར་དུང་ཕྱུར་
521.64ཟིན་པ་དེ་དུས་མཚུངས་ལས་བརྒྱ་ཆ་
13.88འཕར་ཡོད།
ལྷ་སའི་གོང་དཀར་རྒྱལ་སྤྱིའི་གནམ་ཐང་
གིས་གསར་དུ་བཙུགས་པའི་ལྷ་ས་ནས་ཁྲུང་
ཆིང་། དེ་ནས་སིང་ཀ་ཕོར་བར་འཕུར་བའི་
མཁའ་ལམ་དེ་ནུབ་རྒྱུད་མཁའ་འགྲུལ་གྱི་གནམ་གྲུ་
A319རྟགས་ཅན་གྱིས་འཕུར་འགན་འཁུར་གྱི་
ཡོད་ཅིང་། གཟའ་འཁོར་རེར་དུས་གཏན་
གནམ་གྲུ་ཐེངས་གསུམ་གཏོང་གི་ཡོད། ལྷ་སའི་
གོང་དཀར་རྒྱལ་སྤྱིའི་གནམ་ཐང་ནས་གཏོང་བའི་

དུས་གཏན་གནམ་གྲུའི་ཨང་གྲངས་ནི་PN6425
ཡིན་པ་དང་། གཟའ་འཁོར་རེའི་གཟའ་ཟླ་བ་
དང་། ལྷག་པ། པ་སངས་བཅས་ལ་འཕུར་རྒྱུ་

རེད། སིང་ཀ་ཕོར་གྱི་ཀྲང་དབྱི་གནམ་ཐང་ནས་
གཏོང་བའི་དུས་གཏན་གནམ་གྲུའི་ཨང་གྲངས་ནི་
PN6426ཡིན་པ་དང་། གཟའ་འཁོར་རེའི་
གཟའ་མིག་དམར་དང་། ཕུར་བུ། སྤེན་པ་
བཅས་ལ་འཕུར་རྒྱུ་རེད། ཐེངས་འདིར་གསར་
དུ་བཙུགས་པའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་མཁའ་ལམ་དེས་ལྷ་སའི་
འགྲིམ་འགྲུལ་ཤར་གཏོང་ཐུབ་ཚད་དང་ལྷ་ས་འདི་
ཉིད་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཐོག་སྐད་གྲགས་ཆོད་ཚད་སྔར་བས་
ཆེ་རུ་འགྲོ་རྒྱུ་མ་ཟད། ལྷ་ས་དང་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་
ཚོགས་དབར་རིག་གནས་སྤེལ་རེས་བྱ་རྒྱུར་ཡང་གོ་
སྐབས་དེ་བས་མང་བ་མཁོ་འདོན་ཐུབ་རྒྱུ་རེད།
（ཨོ་རྒྱན་ཚེ་རིང་གིས་སྒྱུར་ཞུས་བྱས）

ལྷ་ས་དང་སིང་ཀ་ཕོར་དབར་འཕུར་བའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་མཁའ་ལམ་གསར་པ་
བཙུགས་རྗེས་ཀྱི་འགྲུལ་པ་ཐོག་མ་ལྷ་སར་འབྱོར་བ།

པར་འདི་ནི་རིག་གནས་ཡུལ་སྐོར་ཅུས་ཀྱི་ལས་དོན་པས་ཡུལ་སྐོར་བར་བསུ་བ་ཞུ་བའི་རྣམ་པ་ཡིན།

（པར་ངོས་དང་པོར་མཐུད）ཧྲུའུ་ཅི་ཝང་ཅུན་ཀྲེང་གིས་
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཏང་འཛུགས་སྐྱོང་ཞིབ་འཇུག་མཐུན་ཚོགས་
ཀྱི་ཚོགས་མིའི་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་དང་པོའི་ཐོག་གནང་བའི་
གསུང་བཤད་ཀྱི་དགོངས་དོན། གྲོང་ཨུད་སྐབས་བཅུ་
པའི་ཚང་འཛོམས་གྲོས་ཚོགས་ཐེངས་དགུ་པ་དང་གྲོང་ཨུད་
ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ལས་དོན་ཚོགས་འདུའི་དགོངས་
དོན། ཧྲུའུ་ཅི་ཤའོ་ཡིའུ་ཚའེ་ཡིས་ཡུལ་ཁོངས་ཡུལ་སྐོར་
འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་གནང་བའི་
གསུང་བཤད་ཀྱི་དགོངས་དོན་སོགས་བརྒྱུད་བསྒྲགས་དང་
སློབ་སྦྱོང་བྱས་པ་རེད།
འཇམ་དབྱངས་བློ་གྲོས་ཀྱིས་ནན་གསུངས་གནང་
དོན། 2024ལོ་མཇུག་འགྲིལ་ལ་ཉེ་བའི་སྐབས་
འདིར། སྲིད་གྲོས་ལས་དོན་གྱི་འགག་རྩའི་དུས་མཚམས་
སུ་སླེབས་ཡོད་ལ། ཚོགས་ཆེན་གཉིས་ནི་གྲོང་ཁྱེར་ཡོངས་
ཀྱི་མི་དམངས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་འཚོ་བའི་ཁྲོད་ཀྱི་དོན་ཆེན་ཞིག་
ཡིན་པས་ཀུན་གྱིས་དོ་སྣང་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་གྲོང་
ཁྱེར་ཨུ་ལྷན་གྱིས་ཚད་མཐོའི་མཐོང་ཆེན་གནང་གི་ཡོད།
གྲོང་ཁྱེར་ཡོངས་ཀྱི་སྲིད་གྲོས་རྩ་འཛུགས་རིམ་པ་ཁག་དང་
སྲིད་གྲོས་ཨུ་ཡོན་རྣམས་ཀྱིས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཚུགས་གནས་
སྔར་བས་མཐོ་རུ་བཏང་སྟེ། འགན་འཁྲིའི་འདུ་ཤེས་
དང་། ལས་འགན་སྒྲུབ་སེམས། དགོས་གཏུགས་ཀྱི་

བསམ་པ་བཅས་ཆེ་རུ་གཏོང་དགོས་པ་དང་། གྲོང་ཁྱེར་
ཨུ་ལྷན་གྱི་བཀོད་སྒྲིག་དང་གྲོང་ཁྱེར་སྲིད་གྲོས་ཀྱི་བླང་བྱ་
དོན་འཁྱོལ་བྱས་ནས་འགན་འཁྲི་ནན་དཀྲི་དང་ཞབས་ཞུ་
ཞིབ་ཕྲ་བསྒྲུབས་ཏེ། ཚད་གཞི་མཐོ་བ་དང་། བྱང་
ཚད་མཐོ་བ། རྣམ་པ་མཐོ་བ་བཅས་ཀྱི་ཐོག་ནས་གྲ་
སྒྲིག་ཡག་པོ་བྱེད་དགོས། སྐུལ་འདེད་གཏོང་བ་དང་
ཕྱོགས་བསྡོམས་བྱེད་པ་དང་། ལོ་སྟོད་ཀྱི་དམིགས་ཚད་
ལས་འགན་དང་བསྡུར་བ། ལོ་ཧྲིལ་པོའི་ལས་དོན་ལ་
ལེགས་སྒྲིག་དང་ཕྱོགས་བསྡོམས་བྱེད་པ། གྲོས་གཞི་
སྒྲུབ་པར་ལྟ་སྐུལ་བྱེད་ཤུགས་ཆེ་རུ་གཏོང་བ། བསྐྱར་
བཤེར་རང་བཤེར་བཅས་བྱེད་དགོས། དུས་མཚུངས་
སུ་མྱུར་ཚད་དང་བསྟུན་ནས་འཆར་འགོད་བྱས་ཏེ། ལོ་
འཁོར་གྱི་གཙོ་གནད་ལས་དོན་མཇུག་བསྡུ་བ་སོགས་ཀྱི་
ལས་དོན་ནན་ཏན་གྱིས་ལེགས་པར་བསྒྲུབ་དགོས། གྲོང་
ཁྱེར་ཡོངས་ཀྱི་ལས་ཀའི་ཁྱོན་ཡོངས་ལ་དམ་འཛིན་
དང་། ལྟེ་བའི་ལས་འགན་ལ་དམིགས་པ། སང་ལོའི་
བསམ་ཕྱོགས་དང་ཞིབ་འཇུག་བྱ་གཞི་གཙོ་བོ་སྔོན་ལ་
འཆར་འགོད་བཅས་བྱས་ཏེ། སྲིད་གྲོས་ལས་དོན་གནད་
ལ་འཁེལ་ཞིང་གོ་རིམ་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་སྤེལ་ཐུབ་པའི་
འགན་ལེན་བྱེད་དགོས།
（ནོར་བུ་ཆོས་སྒྲོན་གྱིས་སྒྱུར་ཞུས་བྱས）

（པར་ངོས་དང་པོར་མཐུད）ལྷ་སའི་ལས་བྱེད་པ་དང་
མང་ཚོགས་ཀྱིས་སྒེར་སེམས་མེད་པར་འབད་འཐབ་ལྷོད་
མེད་ཀྱིས་གཞི་རིམ་དུ་གཞི་ཚུགས་ནས་བྱས་རྗེས་འཇོག་
པའི་གཏམ་རྒྱུད་དང་མི་སེམས་འགུལ་བའི་བྱས་རྗེས་གླེང་
བས། ལྷ་སའི་མི་དམངས་ཀྱིས་རང་རྟོགས་ངང་དཔེ་
བཟང་དང་མིག་དཔེར་སློབ་སྦྱོང་བྱ་རྒྱུ་དང་། དོན་ངོ་
མའི་ཐོག་ནས་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་དེང་རབས་ཅན་གྱི་ལྷ་
ས་གསར་པ་འཛུགས་སྐྲུན་བྱེད་པར་ནུས་ཤུགས་འདོན་རྒྱུར་
སྐུལ་ལྕག་ཐེབས་ཡོད།
ཉེ་བའི་ལོ་ཤས་རིང་། ལྷ་ས་གྲོང་ཨུད་དང་གྲོང་
ཁྱེར་སྲིད་གཞུང་གིས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་ཞི་ཅིན་
ཕིང་གི་དུས་རབས་གསར་པའི་ཀྲུང་གོའི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་
པའི་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་དགོངས་པ་མཛུབ་ཁྲིད་དུ་
བྱེད་པ་དང་། “དོན་ཆེན་བཞི”ལ་དམིགས་པ།
“འཛུགས་གཏོད་བཞི”ལ་ཤུགས་སྣོན་རྒྱག་པ། ཐོག་
མཐའ་བར་གསུམ་དུ“རིག་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་གྲོང་ཁྱེར་

དར་རྒྱས་སུ་གཏོང་བར”གཡོ་འགུལ་མི་གཏོང་རྒྱུ་མཐའ་
འཁྱོངས་བྱེད་པ། སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལྟེ་བའི་རིན་
ཐང་ལྟ་བ་སྐྱེད་སྲིང་དང་དར་འཕེལ་ཧུར་ཐག་གཏོང་བ་
བཅས་བྱས་ཏེ། རིམ་ཁག་སྡེ་ཚན་ཁག་གིས་ཁྱོད་བརྩོན་ང་
བརྩོན་གྱིས་བསམ་པའི་དཔལ་ཡོན་གཏོད་པ་དང་། མི་
དམངས་མང་ཚོགས་ཀྱིས་བཟང་པོར་མིག་དཔེ་བལྟས་ནས་
ཀུན་སྤྱོད་ཀྱི་ཆུ་ཚད་མཐོ་རུ་གཏོང་བ། སྤྱི་ཚོགས་ཡོངས་
ཀྱིས་སྤྱོད་བཟང་ལ་བརྩི་མཐོང་བྱས་ནས་དཔལ་ཡོན་དར་
ཚད་མཐོ་རུ་གཏོང་བ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་བཟང་པོ་ཐོན་ཡོད།
ཡོངས་བསྒྲགས་བྱེད་སྒོ་དེ་ལྷ་སའི་ཡོངས་བསྒྲགས་
ཞེས་པའི་སྐད་འཕྲིན་སྤྱི་སྟེགས་དང་། ལྷ་སའི་མཉམ་
འདྲེས་སྨྱན་སྦྱོར་གྱི་སྐད་འཕྲིན་བརྙན་ལམ། ལྷ་སའི་
མཉམ་འདྲེས་སྨྱན་སྦྱོར་གྱི་ཁྱུག་དབྱིངས་དང་མགྱོགས་
འཕྲིན། ལྷ་སའི་མཉམ་འདྲེས་སྨྱན་སྦྱོར་ཞེས་པའི་APP
སོགས་ནས་དུས་གཅིག་ཏུ་ཐད་གཏོང་བྱས་པ་རེད།
（ཨོ་རྒྱན་ཚེ་རིང་གིས་སྒྱུར་ཞུས་བྱས）

“དུས་རབས་གསར་པར་བྱས་རྗེས་འཇོགརྒྱང་ལམ་གསར་པར་འབད་འབུངས་བྱེད”ཅེས་པའི་ལྷ་སར་སེམས་འགུལ་ཐེབས་སུ་བཅུག་པའི་མི་སྣ་གྲགས་ཅན་བཅུའི་ཡོངས་བསྒྲགས་བྱེད་སྒོ་སྤེལ་བ།

（པར་ངོས་དང་པོར་མཐུད）
ཏང་འཛུགས་སྐྱོང་གི་སྣེ་ཁྲིད་ལ་བརྟེན་ནས་ཕན་ནུས་ཆེ་རུ་
བཏང་བ་སྟེ། དགུན་ཁའི་ཉི་ཟེར་འཕྲོས་པ་དང་བསྟུན་ནས་ཁྲེང་
ཀོན་ཆུས་ཚེས་གསུམ་ཐང་སྡེ་ཁུལ་གྱི“སྐོར་སྐྱོད་རྐུབ་སྟེགས་ཆུང་
ངུའི”དམངས་དོན་གླེང་མོལ་ཞབས་ཞུའི་རུ་ཁག་གི་རུ་མི་རྣམས་གྲོང་
བྱང་གངས་ལྗོངས་མུ་ཏིག་སྡེ་ཁུལ་དུ་ཕེབས་ནས། དྲ་མིག་ལས་དོན་
པའི་ལས་དོན་སྒྲུབ་ཚུལ་དང་སྡེ་ཁུལ་གྱི་སྔོ་འགྱུར་འདེབས་འཛུགས་
དང་ཉམས་གསོ་སོགས་ཀྱི་གནད་དོན་ཐད་ཡུལ་དངོས་སུ་ལྟ་ཞིབ་
དང་རྒྱུས་ལོན་བྱས་པར་མ་ཟད། ལས་སྒོའི་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་དང་
སྡེ་ལས་འགན་འཁུར་བར་ངོ་ཐུགས་གདོང་འཕྲད་ངང་གྲོས་མོལ་བྱས་
ནས། མང་ཚོགས་ཀྱི་རེ་འདུན་འཕྲལ་དུ་ཐག་གཅོད་ནུས་ལྡན་ཡོང་
བའི་འགན་ལེན་བྱས་ཡོད།
“འཁོར་སྐྱོད་རྐུབ་སྟེགས་ཆུང་ངུ”ཞེས་པའི་དོན་གྲོས་སྟེགས་བུ་
ནི་ཚེས་གསུམ་ཐང་སྡེ་ཁུལ་གྱིས་གཞི་རིམ་བཅོས་སྐྱོང་གི་ཕན་ནུས་ཆེ་རུ་
གཏོང་བའི་ཁྲོད་དུ་ཡུན་རིང་འཚོལ་ཞིབ་བྱས་པའི་བཅོས་སྐྱོང་བྱེད་
སྟངས་ཤིག་དང་། གསར་དུ་བཏོད་པའི་སྣ་མང་བཅོས་སྐྱོང་གི་ཐབས་
ལམ་ཞིག ཡུལ་བབ་དང་བསྟུན་ནས“འཐབ་ས་ཆུང་གྲས”འཛུགས་
པ་དང་། “ཞབས་ཞུ་ཆུང་གྲས”སྒྲུབ་པ། “འགལ་བ་ཆུང་ངུ”སེལ་
བ། “བསམ་འདུན་ཕྲན་བུར”རོགས་སྐྱོར། “བྱས་རྗེས་ཆུང་
ངུ”དྲིལ་བསྒྲགས་བཅས་བྱེད་པའི“བཅོས་སྐྱོང་ཆུང་གྲས་ལྔའི”ལས་
ཀའི་རྣམ་པ་ཞིག་བཅས་ཡིན། བྱ་ཐབས་སྣ་མང་ལ་བརྟེན་ནས་གྲོང་མི་
མང་ཚོགས་དེ་བས་མང་བ་རང་འགུལ་ངང་གཞི་རིམ་བཅོས་སྐྱོང་ནང་
ཞུགས་རྒྱུའི་ཁྲིད་སྟོན་བྱས་ཏེ། “དམངས་འཚོ་ཆེན་པོ”ལ་ཐུན་མོང་
ཐོག་གྲོས་མོལ་བྱེད་པ་དང་། “བརྩེ་བ་དྲོན་མོ”བརྒྱུད་སྤེལ།
“འགལ་བ་ཆེན་པོ”འགོག་པ། “བདེ་སྐྱིད་ཆེན་པོ”གཅིག་ཏུ་བསྡུ་བ།
“ནུས་ཤུགས་ཆེན་པོ”ཕྱིར་གཏོང་བཅས་མངོན་འགྱུར་བྱུང་ཞིང་།
མང་ཚོགས་ཀྱི་ཐོབ་སྣང་སྔར་ལས་ལེགས་པ་དང་། སྐྱིད་སྣང་སྔར་ལས་
རྒྱུན་མཐུད་ཐུབ་པ། བདེ་སྣང་སྔར་ལས་འགན་ལེན་ཐུབ་པ་བཅས་
བྱུང་ཡོད། ཁྲེང་ཀོན་ཆུས་ཚེས་གསུམ་ཐང་སྡེ་ཁུལ་ཏང་སྤྱི་ཁྱབ་ཀྲི་པུའི་
ཧྲུའུ་ཅི་དང་པོ་བསྟན་འཛིན་སྒྲོལ་དཀར་གྱིས། ཏང་འཛུགས་སྐྱོང་
གིས་གཞི་རིམ་བཅོས་སྐྱོང་གི་ལས་དོན་ལ་སྣེ་ཁྲིད་བྱེད་པ་ནི་ཏང་གི་
ཚོགས་ཆེན་ཉི་ཤུ་པའི་སྙན་སྒྲོན་ནང་བསྟན་པའི་ནང་དོན་གལ་ཆེན་
ཞིག་ཡིན། ཏང་འཛུགས་སྐྱོང་གིས་གཞི་རིམ་བཅོས་སྐྱོང་གི་ལས་དོན་
ལ་སྣེ་ཁྲིད་བྱེད་པའི་ཁྲེང་ཀོན་ཆུས་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་དང་ཆུས་སྲིད་
གཞུང་གི་བླང་བྱ་གཞིར་བཟུང་། ཚེས་གསུམ་ཐང་སྡེ་ཁུལ་གྱིས“ལྔ་
ལྔའི་ལས་ཀའི་བྱ་ཐབས”དང་ཉང་བྲན་ཁྲོམ་གཞུང་གི“1+8”བཅོས་
སྐྱོང་བྱེད་ཐབས་སྤྱད་དེ། “བཅོས་སྐྱོང་ཕྲན་བུ་ལྔའི”ལས་དོན་གྱི་
གྲགས་རྟགས་ཁྱབ་སྤེལ་ཤུགས་ཆེན་བཏང་ནས། གྲོང་མིའི་ཐོབ་སྣང་
དང་། སྐྱིད་སྣང་། ཚིམ་སྣང་བཅས་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་མཐོ་རུ་
བཏང་ཡོད། རྗེས་མར་གྲོང་མི་མང་ཚོགས་ཀྱིས་དོ་ཁུར་བྱེད་ཆེ་བའི་
འགྲོ་འཆག་ཉལ་འདུག་དང་བདེ་སྡོད་ལས་བརྩོན་སོགས་ལ་དམ་པོར་
དམིགས་ནས་མང་ཚོགས་ཀྱི་འཕྲལ་མཁོ་དང་། དཀའ་

ངལ། སེམས་ཁྲལ། རེ་སྒུག་བཅས་ཀྱི་གནད་དོན་མུ་མཐུད་ནས་
ཐག་གཅོད་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་བཤད།
ད་ལོ་ཚུན་དུ། གྲོང་ཁྱེར་ཨུ་ལྷན་གྱིས་གཞི་རིམ་བཅོས་སྐྱོང་
སྐོར་གྱི་སྤྱི་ཁྱབ་ཧྲུའུ་ཅི་ཞི་ཅིན་ཕིང་གི་རྣམ་བཤད་གལ་ཆེན་ལག་བསྟར་
གཏིང་ཟབ་བྱས་ཏེ། དུས་བབ་ལ་ཞིབ་དཔྱད་དང་ཇུས་འགོད་ཞིབ་
ཚགས་བྱས་པ་དང་། གཞི་རིམ་བཅོས་སྐྱོང་གི་ཕན་ནུས་ཆེ་རུ་གཏོང་
བའི་བྱ་སྤྱོད་ལ་སྐུལ་འདེད་བཏང་སྟེ། “རྣམ་གྲངས་ཅན”གྱིས་དོ་
དམ་དང་། “ཞིབ་ཐོ་རྣམ་པས”སྐུལ་འདེད། “ཁུངས་འདེད་
ཅན”གྱིས་གནད་དོན་སེལ་བ། “འགན་འཁྲིའི་ལམ་ལུགས”དོན་
འཁྱོལ་བཅས་ཀྱི་འཁོར་སྐྱོད་ལམ་སྲོལ་ཧྲིལ་པོ་འཐུས་ཚང་དུ་བཏང་བར་
མ་ཟད། ཟླ་རེར་རྫོང（ཆུས）དུ་གཏིང་ཟབ་བསྐྱོད་ནས་ལྟ་ཞིབ་བྱེད་
པ་དང་། ཡུལ་དངོས་སུ་བཀོད་གཏོང་བྱེད་པ། གཞི་རིམ་བཅོས་
སྐྱོང་ལ་ཡུལ་དངོས་སུ་མཛུབ་ཁྲིད་བྱེད་པ་བཅས་རྒྱུན་འཁྱོངས་བྱས་
ཏེ། ཕན་ནུས་སྔར་བས་ཆེ་རུ་བཏང་ཡོད།
ཁྲེང་ཏུའུ་གྲོང་ཁྱེར་འགྲུལ་ཞུགས་ཏང་ཡོན་བོད་ལྗོངས་ཏང་ཨུད་
ཀྱིས་དཔེ་སྟོན་དང་སྣེ་ཁྲིད་ཀྱི་ནུས་པ་འདོན་སྤེལ་གང་ལེགས་བྱས་ཏེ།
བོད་ལྗོངས་ཀྱི་འགྲུལ་ཞུགས་ཏང་ཡོན་དང་། བོད་ལྗོངས་སུ་བསྐྱོད་
ནས་ལས་གཏོད་དང་ཚོང་གཉེར་བྱེད་མཁན་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས།
ཐུན་མོང་ཐོག“དོན་ཆེན་བཞི”དང“འཛུགས་གཏོད་བཞིར”འབད་
བརྩོན་བྱས་ཤིང་། ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་གཞི་རིམ་བཅོས་སྐྱོང་གི་ཕན་
ནུས་ཆེ་རུ་གཏོང་བའི་བྱ་སྤྱོད་ནང་རང་འགུལ་ངང་ཞུགས་ཡོད། གོ་
རིམ་ཧྲིལ་པོར་ཏང་འཛུགས་སྐྱོང་གི་ཆ་སྒྲིག་མཉམ་སྐྲུན་སྡེ་ཚན་དང་
མཉམ་དུ་གཞི་རིམ་བཅོས་སྐྱོང་གི་ལས་དོན་ནང་ཞུགས་ཏེ། གནད་
དོན་ཆུང་ངུ་ནས་མགོ་བརྩམས་པ་དང་རྩ་བ་ནས་ཤུགས་བརྒྱབ་ནས་
མཉམ་བཅོས་དང་མཉམ་སྐྱོང་དེ་རྒྱུན་གཏན་གྱི་ལས་དོན་ནང་མཉམ་
འདྲེས་དང་དོན་ཐོག་ཏུ་འཁྱོལ་བར་བྱས་པ་དང་། ནུས་ཤུགས་ཡོད་
རྒུས“ལྷ་སའི་དབྱེ་འབྱེད་བྱེད་ཚད་དང་ལྟེ་བའི་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཤུགས་
རྐྱེན”ལྡན་པའི་གཞི་རིམ་བཅོས་སྐྱོང་གི་གྲགས་རྟགས་བཏོད་པ་
རེད། ཁྲེང་ཏུའུ་གྲོང་ཁྱེར་འགྲུལ་ཞུགས་ཏང་ཡོན་བོད་ལྗོངས་ཏང་
ཨུད་ཀྱི་ཧྲུའུ་ཅི་གཞོན་པ་དང་ཁྱུང་ལེ་གྲོང་ཁྱེར་འགྲུལ་ཞུགས་ཏང་ཡོན་
ལྷ་སའི་ཏང་སྤྱི་ཁྱབ་ཧྲུའུ་ཅི་ཐན་ཅན་ཅུན་གྱིས། རྗེས་མར་ཁྲེང་ཏུའུ་
གྲོང་ཁྱེར་འགྲུལ་ཞུགས་ཏང་ཡོན་བོད་ལྗོངས་ཏང་ཨུད་ཀྱིས་དམ་འཛིན་
གཏིང་ཟབ་དང་དམ་པ་དོན་གཉེར་གྱི་ནུས་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྡེ་
ཚན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་གཞིར་བཟུང་། ཏང་རྩ་འཛུགས་ཀྱི་ལེགས་ཆ་འདོན་
སྤེལ་བྱས་ཏེ། གཞི་རིམ་བཅོས་སྐྱོང་གི་ཕན་ནུས་ཆེ་རུ་གཏོང་བའི་
འཐབ་ཇུས་གཏིང་ཟབ་དང་ཏན་ཏིག་ཡོང་བར་མུ་མཐུད་ནས་སྐུལ་
འདེད་གཏོང་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་བཤད།
ཏང་འཛུགས་སྐྱོང་གི་སྣེ་ཁྲིད་ལ་བརྟེན་ནས་རྨང་གཞི་སྲ་བརྟན་
དུ་བཏང་བ་སྟེ། ད་ལོ་ཚུན། ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་གྱིས་གོང་འོག་འབྲེལ་
མཐུད་དང་ལག་བསྟར་ནུས་ལྡན་ལ་དོ་ཁུར་བྱས་ཏེ། རིམ་པ་ལྔའི་རྩ་
འཛུགས་ཀྱི་སྦྲེལ་ཐག་འཐུས་ཚང་དུ་བཏང་ཞིང་། དྲ་མིག་ཏང་རྩ་
འཛུགས་1680དང་། ཐོག་ཁང་གི་ཏང་ཚོགས་ཆུང་600ལྷག་ཙམ་

ལེགས་སུ་བཏང་བ། ཏང་ཡོན་གྱི་ལྟེ་བའི་དུད་ཚང་ཁྲི་3ལྷག་ཙམ་
འདེམས་བསྐོ་བྱས་པས། ཏང་གི་རྩ་འཛུགས་དང་། ཏང་གི་འགོ་
ཁྲིད་། ཏང་གི་ནུས་པ། ཏང་གི་ལས་དོན་བཅས་བཅོས་སྐྱོང་ཁྲོད་
མངོན་པར་བྱས་ཡོད། སྔོན་ཐོན་གྱི་ཀྲི་པུའུ་འཛུགས་གཏོད་དང་།
ཚད་གཞི་ལོན་པའི་ཀྲི་པུའུ་མཐོར་གཏོང་། རྗེས་ཐོན་ཀྲི་པུའུ་དག་ཐེར་
བཅས་བྱེད་པའི་ལས་གཞི་ལག་བསྟར་བྱས་ཡོད། ཁྱབ་ཁོངས་ཁག་
གི་ཏང་འཛུགས་སྐྱོང་གཅིག་གྱུར་འཆར་འགོད་བྱས་ཏེ། གསར་
དར་ཁྱབ་ཁོངས་ཀྱི“ཁེབས་རྒྱ་གཉིས”རྒྱ་ཆེར་བཏང་བ་སྟེ། གཞོན་
ནུ་དང་། ཐོན་ལས་བཟོ་པ། ཞིང་འབྲོག་པ། ཤེས་ཡོན་ཅན་
བཅས་ཀྱི་ཁྲོད་ནས་ཏང་ཡོན་990འཕེལ་རྒྱས་བཏང་ནས། གཞི་
རིམ་ཏང་ཡོན་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་རིམ་པའི་དཔེ་སྟོན་གསོ་སྦྱོང་འཛིན་གྲྭ་
ཐེངས་30གཉེར་བ་དང་། གྲོང་ཁྱེར་ཡོངས་ཀྱི་ཏང་ཡོན་སློབ་གསོ་
གསོ་སྦྱོང་ཁྱོན་ཡོངས་ལ་ཁྱབ་པར་སྐུལ་ཁྲིད་བྱས་ཡོད། གཞི་རིམ་གྱི་
དབང་ཆ་དང་འགན་འཁྲི་ཁ་གསལ་དུ་བཏང་ནས་གྲོང་ཚོ（སྡེ་
ཁུལ）ཏང་རྩ་འཛུགས་ཀྱི་ཧྲུའུ་ཅིའི་འགན་འཁྲི་སྒྲུབ་ཐབས་གཏན་
འབེབས་བྱས་ཏེ། གཞི་རིམ་གྱི་ཁུར་པོ་མུ་མཐུད་དུ་ཡང་དུ་བཏང་
ཡོད། དམངས་བདེ་དང་དམངས་ཕན་འབུར་དུ་ཐོན་པར་བྱས་
ཏེ། “སྐར་མ་15ཡི་ཞབས་ཞུའི་ཚོགས་པ”འཛུགས་སྐྱོང་བྱེད་པར་
སྐུལ་འདེད་བཏང་སྟེ། “གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཚོམས་ཆེན”དང་། ཏང་
དམངས་ཞབས་ཞུའི་ས་ཚིགས་སོགས་120ལྷག་ཙམ་བསྐྲུན་པ་
དང་། སྡེ་ཁུལ་གྱི་ཟ་ཁང་24གཉེར་སྐྱོང་བྱས་ནས་ཡུལ་སྐོར་ལམ་
རྒྱུད་དུ“རྐང་འཁོར་ས་ཚིགས”དང“ཁ་ལོ་བའི་ཁྱིམ་གཞིས”སོགས་
ཞབས་ཞུའི་ས་ཚིགས་8བཏོད་ཡོད། “སྤྱི་ཚོགས་ལས་དོན་པ་དྲུག་
མཉམ་འགྲུལ”ཁྱབ་སྤེལ་བཏང་ཞིང་། མངག་སྐྱེལ་པ་186གདན་ཞུ་
བྱས་ནས་དྲ་མིག་ལས་དོན་པའི་འགན་གཅིག་ལྕོགས་སུ་འཁུར་བ་
དང་། ཁྲིམས་རྩོད་པ་306གིས་གྲོང་ཚོ（སྡེ་ཁུལ）ཡི་བཅའ་ཁྲིམས་བློ་
འདྲི་བའི་འགན་འཁུར་བ། སྤྱི་ཚོགས་རྩ་འཛུགས་ཀྱི“སྣེ་ཁྲིད་པ”
258བདམས་པ། རྒན་ཡོལ་ཞུས་པའི་ལས་བྱེད་པ་རྒན་གྲས་172
ཀྱིས“འགལ་བ་དང་རྩོད་གཞིའི་འདུམ་འགྲིག་པའི”འགན་འཁུར་
བར་སྐུལ་སློང་བཅས་བྱས་ནས། དང་བླངས་ཞབས་ཞུའི་རྩ་
འཛུགས་གསོ་སྐྱོང་བྱས་ཡོད། གཞི་རིམ་དམངས་གཙོའི་གཞི་རྟེན་
གསར་པ་གསར་གཏོད་ཀྱིས་མི་ཚང་མར་འགན་འཁྲི་ཡོད་པ་དང་།
མི་ཚང་མས་འགན་འཁྲི་སྒྲུབ་པ། མི་ཚང་མས་ལོངས་སྤྱོད་ཐུབ་པ་
བཅས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་བཅོས་སྐྱོང་གི་གཅིག་མཐུན་ཚོགས་པ་རྒྱུན་ཆད་མེད་
པར་བཏོད་ཡོད།
ཏང་འཛུགས་སྐྱོང་གི་ནུས་པར་བརྟེན་ནས་གྲོང་གསེབ་དར་རྒྱས་
བཏང་བ་སྟེ། ཏང་འཛུགས་སྐྱོང་གི་སྣེ་ཁྲིད་ནི་གྲོང་གསེབ་དར་རྒྱས་ཀྱི་
འཐབ་ཇུས་ལག་བསྟར་བྱེད་པའི་རྩ་བའི་ཐབས་ཇུས་ཡིན་ལ། གྲོང་
གསེབ་དར་རྒྱས་ལ་གྲུབ་འབྲས་ཐོན་པ་དང་། ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པ།
སྟོབས་ཤུགས་ཡོད་པ་བཅས་ཡོང་བར་སྐུལ་འདེད་གཏོང་བའི་གསོན་
ཤུགས་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱང་ཡིན། ད་ལོ་ཚུན། ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་
ཏང་རྩ་འཛུགས་རིམ་པ་ཁག་གིས་གྲོང་ཚོ་རིམ་པའི་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་སྣེ་

ཁྲིད་དང་། མྱུ་གུ་གསོ་སྐྱོང་། སྐད་ཡིག་གསོ་སྐྱོང་བཅས་ཀྱི་འཆར་
གཞི་ལག་བསྟར་བྱས་ཏེ། ཕྱུག་འགྱུར་མཁས་པ་དང་། འདེབས་
གསོའི་དུད་ཚང་ཆེ་གྲས། དམག་ཁོངས་ནས་ཕྱིར་འཐེན་པའི་དམག་
མི། ལས་ཞུགས་མ་ཐུབ་པའི་སློབ་ཆེན་སློབ་མ་སོགས་ཚོགས་སྤྱིའི་ཁྲོད་
ནས་གྲོང་ཚོ་རིམ་པའི་རྗེས་གྲབས་ལས་བྱེད་པ་གསོ་སྐྱོང་བྱས་པ་
དང་། སློབ་ཆེན་ཐོན་པའི་གྲོང་ཚོ་རིམ་པའི་རྗེས་གྲབས་ལས་བྱེད་པས་
གྲོང་ཚོ་ཚང་མར་འགན་སྲུང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། “སྔོན་ཐོན་བདུན”གྱི་
འཕེལ་རྒྱས་ལམ་སྲོལ་གསར་གཏོད་བྱས་ཏེ། ཏང་འཛུགས་སྐྱོང་གིས་
གྲོང་ཚོ་རིམ་པའི་ཐུན་མོང་དཔལ་འབྱོར་ལ་སྣེ་ཁྲིད་བྱེད་པ་དང་།
གཉེར་སྐྱོང་ལ་སྣེ་ཁྲིད་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གྲོང་ཚོ་94ཡི་མཉམ་སྡེབ་
དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལོ་རེའི་ཡོང་འབབ་ཁྲི་བརྒྱ་ལས་བརྒལ་བར་སྐུལ་འདེད་
བཏང་བ་དང་། ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་མཉམ་སྡེབ་དཔལ་འབྱོར་གྱི“ཡོང་
འབབ་ཁྲི་བརྒྱ་ཟིན་པའི་གྲོང་ཚོ”རྫོང་ཡོངས་སུ་ཁྱབ་པའི་རྫོང་ཐོག་མ་
སྟེ། ཆུ་ཤུར་རྫོང་བཏོད་པར་མ་ཟད། གྲོང་ཁྱེར་ཡོངས་ཀྱི་གྲོང་ཚོ་
རིམ་པའི་ཐུན་མོང་དཔལ་འབྱོར་མེད་པ་ནས་ཡོད་པ་དང་། ཆུང་བ་
ནས་ཆེ་རུ་འགྲོ་བའི་དུས་རིམ་གསར་པ་མངོན་འགྱུར་ཡོང་བར་སྐུལ་
འདེད་བཏང་ཡོད།
གྲོང་ཁྱེར་དང་གྲོང་གསེབ་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉིན་རེ་བཞིན་འགྱུར་
ལྡོག་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་ལ། དམངས་འཚོ་ལས་གཞིར་གྲུབ་འབྲས་
མང་པོ་ཐོབ་ནས་མང་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་སྐྱིད་སྟོན་གྲངས་རིམ་བཞིན་ཇེ་
མཐོར་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། ཕུལ་བྱུང་གི་དྲིས་ལན་རེ་རེ་དང་། བརྩེ་
བ་ཟབ་པའི་བརྙན་རིས་རེ་རེ། བློ་ཚིམས་པའི་འཛུམ་མདངས་རེ་རེ་
བཅས་ཀྱི་རྒྱབ་ཏུ་ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་གཞི་རིམ་ཏང་འཛུགས་སྐྱོང་ལས་
དོན་གྱི་སྟོབས་ཤུགས་ཆེན་པོ་འདུས་ཡོད་ལ། “ཏང་གི་ཁྱོན་ཡོངས་
ཀྱི་འགོ་ཁྲིད་ལ་ཤུགས་སྣོན་རྒྱག་པ་དང་ཏང་གི་སྲིད་སྐྱོང་གི་རྨང་གཞི་
སྲ་བརྟན་དུ་གཏོང་བའི”འཕར་རྩ་ནུས་ལྡན་ངང་ལྡིང་བཞིན་
ཡོད། མ་འོངས་པར་ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་གྱིས་དོན་དངོས་ལ་གཞི་ཚུགས་
ནས་ཐོན་ཁུངས་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས་བསྡུ་སྒྲིལ་བྱས་ཏེ། གཞི་རིམ་ཏང་
རྩ་འཛུགས་ཀྱི་དཔེ་སྟོན་བྱ་ཡུལ་དེ་བས་མང་བ་བསྐྲུན་ནས་དཔེ་སྟོན་
གྱི་ཁྱབ་འགྱེད་ནུས་པ་དང་སྐུལ་ཁྲིད་ནུས་པ་གང་ལེགས་འདོན་པ།
གཞི་རིམ་ཏང་འཛུགས་སྐྱོང་ལས་དོན་གྱི་ཆུ་ཚད་ཁྱོན་ཡོངས་ནས་
མཐོ་རུ་གཏོང་བ། གཞི་རིམ་རྩ་འཛུཊ་འཛུགས་སྐྱོང་ཏན་ཏིག་བྱེད་
པ། གཞི་རིམ་གྱི་འཐབ་འཛིང་གི་བཙན་རྫོང་སྟོབས་ཆེར་གཏོང་
བ། གཞི་རིམ་ཏང་རྩ་འཛུཊ་ཁྱོན་ཡོངས་ནས་ཡར་ཐོན་ཡོང་བ་དང་
ཁྱོན་ཡོངས་ནས་སྲ་བརྟན་ཡོང་བར་སྐུལ་འདེད་གཏོང་བ། ཏང་
འཛུཊ་སྐྱོང་གི་སྣེ་ཁྲིད་མཉམ་འདྲེས་གཏིང་ཟབ་བྱེད་ཤུཊ་ཆེ་རུ་གཏོང་
བ། ཕྱོགས་ཡོངས་དང་སྤུས་ཚད་མཐོ་བའི་སྒོ་ནས་འཕེལ་རྒྱས་གཏོང་
བ། དཔེ་བཟང་ལས་ཁུངས་དང་སྤྱོད་གཙང་ལས་ཁུངས་འཛུཊ་སྐྱོང་
མུ་མཐུད་ནས་གཏིང་ཟབ་བྱེད་པ། ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཏང་རྩ་འཛུགས་སུ
“ཀྲི་པུའུ་སྟོབས་ཆེན་བཞིའི”གསར་གཏོད་བརྩོན་ལེན་གྱི་བྱེད་སྒོ་སྤེལ་
བ་བཅས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཏང་འཛུཊ་སྐྱོང་དང་ལས་སྒོ་མཉམ་འདྲེས་མཉམ་
འཕེལ་ཐུབ་པར་བྱ་རྒྱུ་རེད། （བྱམས་པ་ཚེ་རིང་གིས་སྒྱུར་ཞུས་བྱས）

སྤུས་ཚད་མཐོ་བའི་ཏང་འཛུགས་སྐྱོང་གི་སྣེ་ཁྲིད་ལ་བརྟེན་ནས་སྤུས་མཐོའི་འཕེལ་རྒྱས་ལ་སྐུལ་འདེད་བཏང་བ།